

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanska ulica 6/i. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din za trosomratno 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šif. 11.153. Telefon 3712

Koliko časa še?...

Tako se vprašujejo dan za dnem in leto za letom državni nameščenci in zlasti še učiteljstvo. Ni to vprašanje samo enega sloja, temveč indirektno celotnega našega narodnega gospodarstva. Ne maram pretiravati, zato naj navedem samo klasični primer pravega gospodarstva duha. Znani ameriški avtomobilski kralj Ford plačuje svoje delavce tako dobro kot menda noben drug kapitalist. V svojih izjavah poudarja, da mu taki poviški plači prinašajo vedno večje in večje dohodke. Čim več denarja ima delavec, tem bolj brezskrbno ga trosi za najrazličnejše predmete, ki jih dobi v njegovih mnogovrstnih podjetjih. Prav takega mnenja so nekateri drugi veliki gospodarstveniki.

Iste razmere kot pri posameznih gospodarstvih v našem, vladajo v velikem tudi v državi. Saj vidimo, da je v zadnjem času sanacija naših združnih ustanov in pomoč kmetkemu stanu že precej pregnala gospodarsko mrtvilo, ki je ležalo nekaj let nad nami. Kakor hitro pride denar med ljudi, se sprostijo vezane energije in hite popravljati, kar je bilo zamujenega v mrtvi dobi.

Uradniški stan je eden tistih, ki v veliki meri skrbi za stalen denarni obtok. Nanj je navezan trgovec, obrtnik in kmet, v obilni meri tudi znanost in umetnost. Vsaka motnja njegovega gospodarskega stanja se pozna pri vseh navedenih.

Državni nameščenec ne spada k tistim patriotom, ki spravljajo svoj odvišni denar v nogavice ali celo čez mejo, ampak hoče za svoje pošteno zasluženi denar predvsem dostojnega življenja, primerne stanovanja, si poskrbi duševnega razvedrila s knjigo ali z drugimi kulturnimi pripomočki. V nekaj dneh je že ves njegov razpoložljivi denar zopet v rokah drugih. To gre mesec za mesecem in v nekaj letih se to mora nekje poznati.

In danes? Ni treba naših lamentacij, vprašajte obrtnika, trgovca in druge, ki so v veliki meri navezani na uradniški stan. Tudi kmetje to dobro vedo in zadnje dneve v mesecu niti ne vozijo na trg svojih pridelkov, ker vedo, da ne bo kupcev. Če je to samo četrtna meseca, pomeni to toliko kot eno mrtvo leto v četrletju.

Žal, da so vsi taki jasni dokazi bob v steno in da mora iti vse svojo usodno pot. Želim le, da bi ne prišlo spoznanje prepozno. — Kako malo žrtev je bilo razmeroma treba, da je prišel vsaj od prve zelene jeve tako množičen stan kot je kmetijski.

Ne prosimo nikake miloščine, samo opozarjamo, da je molk, ki vlada v tej zadevi zadnji čas pri nas, že znak katastrofe. Kadar je človeku vseeno kaj se prida, ne kriči več, ne protestira in se ne brani. Apatija je zadnje poglavje pred popolnim propadom.

Uradništvu je bilo svoječasno svečano obljubljeno, da je redukcija njegovih plačil le začasna in da se bo v prvi možni priliki to zopet popravilo. Nekaj popravki so res prišli, a so nam naredili več škode kot korist. Toliko se je pisalo o tem, da javnost še danes ne veruje kako malenkostni popravki so bili to. Od tedaj so se vse življenjske potrebščine zopet podražile najmanj za deset odstotkov.

Govori in piše se o izboljšanju splošnega gospodarskega stanja. Mi teh dobrot pri sebi ne čutimo, pač se pa dobro zavedamo, kako padamo materialno in duhovno. V najožji zvezi s tem je tudi propadanje našega šolstva.

Neprestana skrb za goli obstanek, lov za postranskimi dohodki in samotno životarjenje ubija današnjega duševnega delavca telesno in duhovno in mu ne daje potrebne energije in vedrega razpoloženja za poklicno delo, kar velja še prav posebno za delo v šoli.

»Primum vivere« — najprej živeti — to resnico nam potrjuje prav nazorno sedanja doba. Ker so usahnili viri materielnega blagostanja, zato pešajo vse panoge kulturne udejstvovanja. Na vseh področjih se opaža to. Za vzgled naj nam bo samo literatura, eno izmed najzanesljivejših meril kulturnega stanja kake dobe. Ob samih prevodih živimo, ker se vse ubija z malenkostnimi skrbmi za vsakdanje življenje. Kulturni delavec nima več časa za poglobitev, za študij in ustvarjanje večjih del, ki bi segala v širino in globino.

Nekdaj so bili najštevilnejši odjemalci književnih del ravno uradniki in učitelji. Danes je ta sloj materialno na tleh in pri tem trpi tudi ena izmed najvažnejših kulturnih panog naroda.

Naša dolžnost in potreba je, da ob vsaki priliki opominjamo javnost in vprašujemo odločujoče: »Koliko časa še? Quousque tandem?« —

K vzdrževanju nižjeorganiziranih šol

Naše šole so v splošnem že itak gmotno kaj slabo oskrbljene, pa se še v tem celotnem oskrbovanju delajo takšne razlike, da so eno od delne in dvoodelne šole prav po mačehovsko neupoštevane. Pogledati je treba samo lanskoletno uradno okrožnico, ki daje točno navodila za sestavo in predložitev proračunov. Tam je med drugim zapisano sledeče: za redno izpopolnjevanje zbirke učil je vstaviti za 1 razred, ozir. vzpored. največ 300 din, za 2 razr. 450 din, za 3—4 razr. 600 din itd. Človek mora začenč obstati pred takšno nesmiselno progresijo. Za šolo z enim oddelkom, kjer je treba po načrtu obdelati isto snov kot drugod, je določenih za učila samo 300 din, dočim ima možnost nabaviti šola s 4 oddelki učil za 600 din. To je kričeče nesorazmerje, če pomislimo na sledeča dejstva: 1. Šole z enim, odnosno z dvema oddelkoma so po večini v krajih, kjer so težke terenske razmere, tako da posejajo otroci šolo redno le prav kratek čas. V tem času dobrega običaja pa mora skušati doseči učitelj maksimum vzgojno-učnega uspeha. Pri tem mora v polni meri uporabiti vse pozitivne učne pripomočke, med katerimi so najvažnejši ravno učila, ki pomagajo učencem snov psihološko približati in z nazornostjo temeljito utrditi. Zato so potrebna na enooddelnih in dvoodelnih šolah mnogovrstna in dobra učila. Prekrbo teh je treba omogočiti, da ne bo potrebno učiteljem teh šol vzdihovati, ko vzdigujejo danes iz omar stara, raztrgana in prečesto zastarela učna nazorila še iz predvojnne dobe! 2. Za temeljito oskrbo teh šol s prepotrebnimi učili govore tudi prenatrpani razredi in pa socialno kulturne razmere, iz katerih prihajajo otroci v ta skromna prosvetna žarišča. 3. Nesmisel je opravičevati večji znesek za učila na višjeorganiziranih šolah s tem, da potrebujejo te šole več učil. Od enega in iste učila vsekakor ne potrebuje šola s štirimi oddelki več kosov, kajti na tej šoli gotovo ne bo neobhodno prišlo v »promet« eno učilo

naenkrat v dveh oddelkih. Torej ne bodo nabavljale te šole z več oddelki po dva, tri kose enega učila, marveč bodo kupile raznovrstna učila. To jim je pa tudi omogočeno, saj smemo vstaviti v proračun za učila lep znesek, dočim nižje organizirana šola tega ne sme storiti, čeprav je prav tako potrebna kar najraznovrstnejših sodobnih učil.

Nič boljše ni z določili za učiteljske in šolarske knjižnice. Če gleda človek v okrožnici natisnane številke, se mu zazdi, da učitelj na šoli z enim oddelkom ni potreben tolikšne in takšne samoizobrazbe, kakršne sme in more biti deležen njegov tovariš na šoli s 6, 8 in več oddelki. Ob tej bežni misli se mora grenko nasmehnuti učitelj takšne po mačehovsko osrečene šole, kajti pred očmi ima isti hip tudi že dejstvo, da zahteva njegovo delo mnogo znanja, ki šole omogoči razvoj učinkovite prakse. Pa če pomisli ta učitelj na to, da nima na šoli odnosno v kraju tovariša, ki bi mu posodil to ali ono strokovno knjigo, manjkajočo v skromno založeni šolski omari, da je kulturni center s knjižnico daleč, da je sploh navezan tam na hribu ali v skriti dolini sam nase. Več kot jasno je, da se mora njegov »smisel za sistematično delo« skrhati ob tako šibki gmotni in moralni podpori.

Za šolarske knjižnice pa je treba pribiti dejstvo, da so potrebne novitet mladinske književnosti prav tako one po zakotnih hribovskih vaseh, kakor one v večjih gospodarskih središčih, kjer so šole z mnogimi oddelki. Povsod otroci prav radi prebirajo nove knjige, za te pa je potreben večji denar!

Morda bo prišla letos zopet na šole kakšna uradna okrožnica, ki bo točno določila sestavo proračunov

Vsekakor naj bo pri teh navodilih upoštevano dejstvo, da je delo na šolah z enim, odnosno z dvema oddelkoma silno težavno in da je treba te šole vsaj tako kot druge materialno podpreti.

Izseljeniško šolstvo

Ze skoraj sto let odhaja s slovenske grude v tuje dežele množica naših najboljših mož in žena. Amerika, Afrika in Avstralija so postale domovina naših ljudi. Naša kri množi nemški, francoski, belgijski in holandski proletarij. Po vseh kontinentih in obalah, po rudnikih in tovarnah se čuje slovenska govornica. Pod večer toži v nebo slovenska pesem.

Zupančič in drugi so prisluhnili trpljenju naših izseljencev, njih tožne pesmi so se rodile iz tesnobe domotožja in trpljenja našega rodu, ki na tujem dela, se bori, se dviga in pada. Usoda teh beguncev z domačih tal je enaka usodi naših velikih mož: Za življenja bolečine in obup, po smrti ginljivi govori in nagrobni spomeniki...

Vrste nagrobnih spomenikov našega rodu se množe: Na zapadu in severu padajo v tuji grob, iz svobode domačih polj beže gladni v neizvestnost tujih mest za kruhom, ki ga jim domovina ni dala...

Doma rešujemo »probleme«, ljudstvo pa beži in oploja tujo kri in tujo moč. Mnogi so se v tujini vzpeli med vrhove veleumov, drugi so padli v nič, a vsi upirajo poglede v domači kraj in pričakujejo vsaj tople besede za ljubezen, ki do rodnih tal v njih še vedno kipi. Leta minevajo in njih denar vzdržuje otroke in starše v domovini, dokler se ne potrgajo slednje vezi in ne postanejo tuji lastnim staršem, ženi in otrokom...

Potem sestavljamo statistike. V Argentini biva 20.000 Slovencev, v Avstraliji 400, točno se ni dalo dognati, vsega skupaj živi v tujini dober milijon Slovencev, približno toliko, kolikor doma. Koliko živi v tujini Srbov in Hrvatov pa že ne spada v okvir naših statistik.

Razne statistike prinašajo podatke o darovih, poslanih v domovino, podatkov o naši pomoči izseljencem pa ne pričujemo, da ne bi spravile iz ravnovesja točno utemeljeni proračun, kar bi moglo vzbuditi našo domoljubno in za narod se borečo javnost.

Zavest, da je vendarle treba nekaj storiti, je rodila Rafaelovo družbo. Tako je zopet iz zasebne vzpodbude vzklikala organizacija, ki skuša vsaj delno odpmoči, dokler ne stori država svojega. Ker pa zasebnemu društvu primanjkujejo gmotna sredstva in tudi oblast, ki v vsakem primeru odloča, tudi to društvu ne bo moglo izpolniti vseh zahtev, ki jih stavi izseljeništvu do domovine.

Edino uradno vez med izseljenci in rojstveno državo tvorijo v tujini komisariati, ki vrše predvsem upravne in nadzorne posle nad našim življenjem. Ti uradi seveda nikakor ne morejo zadostiti kulturnim potrebam izseljencev, kajti niso v ta namen niti ustanovljeni, niti usposobljeni. Tako leži vsa skrb za izobrazbo naših ljudi in za obvarovanje naše besede v tujini na zasebni iniciativi, ki pa ni vedno tvorna, čista in idealna. Kot do-

kaz nam služi dejstvo, da so marsejski zorniki dobivali denarna sredstva baš od izseljencev. Ako bi pa država prevzela izobrazbo in kulturno delo v izseljeniških središčih, bi se kvarni vpliv političnih agitatorjev kaj močno zmanjšal. Istočasno pa bi bilo tako kulturno, od države po sposobnih učiteljih organizirano delo veliko uspešnejše ter bi v izseljeničih budilo čut ljubezni in odgovornosti do domovine.

Samo država more potom ugodnih pogodb zajamčiti neoviranost kulturne in narodnostnega dela med izseljenci in le država ima dovolj sredstev, da tako delo gmotno vzdržuje.

Sedanji postopek v tem pogledu nam kaže kaj žalostno sliko: Od države plačanih učiteljev delujejo med slovenskimi izseljenci vsega skupaj štirje. Po eden v Nemčiji, v Belgiji, v Franciji in zdaj v Argentini. Letošnji razpis učiteljskih mest v tujini je pokazal, da se domovina zaveda važnosti izseljeniškega šolstva. Kakor je pa že v domovini gmotna samostojnost predpogoj uspešnega vzgojnega in učnega delovanja, toliko bolj mora biti izseljeniški učitelj materialno nezavisen, ako hoče uspešno predstavljati naše

Lepo velikonočno darilo hrvatskemu učiteljstvu

Uspeh JUU sekcije za savsko banovino.

Ze na dveh zaporednih pomladanskih zborovanjih smo razpravljali o okrožnicah ljubljanske sekcije JUU, da bi pristopili k obveznemu bolniškemu zavarovanju. Članstvo se je doslej v večini izreklo proti in tako so banovinske skupščine zavrgle plemenite zamisli.

Predlog, ki so ga zavrgli slovenski učitelji, pa so prevzeli naši tovariši v savski banovini. Kakor razvidim iz njihovih glasil, posvečajo bratje Hrvati vso pozornost socialnim ustanovam in dobranam. Uče se po večini pri nas, a mnoge zadeve izpeljejo tudi na novo.

Prav v poslednjem času, ko so pomladanske boleznice posegle v marsikateri proračun, da smo izdali za bolne družinske člane več kakor smo namerjali, sem prejel v roke okrožnico savske sekcije JUU, ki poroča o lepem uspehu.

Hrvatskim učiteljem je uspelo, da so sklenili dogovor z Lekarniško zbornico, ki bo dajala vsem članom JUU 25 % popust na vsa zdravila. Gotovo lep uspeh naših hrvatskih kolegov.

Naj poudarim nekatere točke iz tega dogovora, ki naj služijo tudi naši sekciji za pobudo.

VSEBINA:

Koliko časa še?

K vzdrževanju nižjeorganiziranih šol.

Izseljeniško šolstvo.

Lepo velikonočno darilo hrvatskemu učiteljstvu.

Bolgarske učiteljice v Sloveniji.

UČITELJSKI POKRET: Naša nova anketa. — Osnovanje odborov za proučevanje ljudske prehrane.

Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Rangna lista. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

šolstvo, prosvetno oblast in našo kulturo v tujini. Ako se mora učitelj v domovini odtegniti kulturnim prireditvam radi nezadostnih prejemkov, tega ne sme storiti izseljeniški učitelj, ker tujina njegove odsotnosti ne bi opravičila, niti razumela. Prav tako bi bil slab obtečen učitelj kaj slab predstavitelj prosvetne oblasti. Vrh tega sama izseljeniška služba nalaga mnoge izdatke, kakor: pota k izseljenjskim družinam, intervencije, prirejanje predstav itd.

Položaj izseljenjskih učiteljev ni jase. Kolikor je znano, se plačujejo nekateri iz prosvetnih sredstev, drugi celo iz sredstev, namenjenih zunanji politiki. Ta nejasnost glede resorne opredelitve, a istočasno razlike med učiteljskimi plačami in tujimi valutami ter razlike v plačah med izseljenjskimi učitelji samimi, zahteva v interesu naše prosvete v tujini, da se izseljeniška učiteljska služba uredi s posebno uredbo, ki bo zahtevala primerno usposobljenost za to službo, urejala odnos izs. učiteljev do nadrejenih oblasti, predpisala učiteljskemu delokrog in jih gmotno osamosvojila.

Delokrog izseljenjskega učitelja je dokaj širši in kočljivejši: Delo v šoli, ki ga vrši v tuji državi, mogoče celo med napetimi nacionalizmi, zahteva mnogo zmožnosti in uvidnosti. Svoje delo mora spraviti v sklad s potrebami izseljencev, ter naše in tuje nadrejene oblasti.

Mora biti žarišče naše kulture, vzpodbudna in tvorna sila pri vseh kulturnih naših prireditvah ter predstavitelj naše kulture in našega učiteljskega stanu.

Mora biti družabno središče izseljencev, zatočišče pregananih in nesrečnih naših ljudi, vse dotlej, dokler ne pomaga naša ali tuja oblast.

To delo, ki ga vrši brez moralne opore okolice, v kateri živi in dela, zahteva zdravega, razumnega in gmotno nezavisnega človeka. V vsakem drugem primeru bi bila izseljeniška učiteljska služba nezadostna, ali celo škodljiva šoli, izseljencem in ugledu naše države.

Dokler ne bo urejena izseljeniška učiteljska služba, je nemogoče govoriti o očiunjanju narodne biti in naše kulture v tujini. Šele sposobno učiteljstvo bo zmožno obvarovati našega človeka narodnega in moralnega propada.

Ko se po svetu širijo gesla »kjer naš človek, tam naša država,« ko raznarodovalna služba nekaterih držav zatira vsak naš glas v tujini, je sveta in neodložljiva dolžnost države, da očuva naš narod vsaj tam, kjer se da, narodne smrti, ako jim že ni mogla preskrbeti kruha v domovini.

Naš narod umira doma od jetike, zunaj tone v tujem narodnem morju. Ali naj poslednji zalavimo skalo na grob slovenskega človeka?

Db.

in družine, ki imajo zaradi težjih bolezni večje izdatke, pa si bodo poravnavo zdravil raztegnili na daljšo dobo.

Za člane JUU in sreska društva odnosno sekcije ne nastajajo s tem dogovorom nikake posebne težave. Posameznik lahko kupuje zdravila v poljubni lekarni. Niti sresko društvo, niti sekcija ne sme vplivati na člane, v kateri lekarni naj kupujejo zdravila.

Dogovor podpisuje za vsa društva sekcija, zato ga ne morejo preklicati posamezna sreska društva JUU. Vendar imajo pravico na popust le člani tistih društev, ki so se izrekli za ta dogovor in pristala na delo, ki jim ga nalaga dogovor (pobiranje in izročanje denarja, blanket itd.)

Zagrebska sekcija je dala svojemu članstvu izredno lepo darilo za letošnje prire. Prav bo, če tudi naša sekcija oskrbi za slo-

vensko učiteljstvo podobno socialno in materialno ugodnost. Vsi učitelji, zlasti pa iz oddaljenih krajev, bodo za tak dogovor med zastopniki našega učiteljstva in Lekarniške zbornice zelo hvaležni. Mi na deželi vemo, kako so udarjeni naši člani, če zbolijo. V našem srezu so odročni kraji, kjer mora šteti učitelj od 500 do 700 dinarjev, če pride zdravnik na enkratni pregled v hišo.

Hrvatski lekarnarji so se izkazali z dogovorom med zagrebsko sekcijo zelo naklonjene učiteljstvu JUU. Priznavajo s tem težavno finančno stanje v učiteljskem stanu in mu žele pomagati v humanem smislu. Ker so dosegli tak dogovor tovariši v Zagrebu, pričakujemo analogno, da ga bo možno doseči tudi slovenskemu učiteljstvu.

Jože Župančič.

bolgarske pevke. Po koncertu se je razvila prijetna družabna zabava, na kateri je tudi »Trboveljski slavček« odpel nekaj pesmic.

Ponoči so naše tovarišice iz Bolgarije zapustile Slovenijo in se odpeljale proti Beogradu, kjer priredijo tudi koncert.

Vso organizacijo koncerta in turneje po Sloveniji, kakor tudi sprejemov in oskrbe je vodil Učiteljski pevski zbor sekcije JUU. In

da je šlo vse po programu, sta skrbela predsednik in tajnik UPZ tov. Supančič in Prednik. K tako lepemu moralnemu in gmotnemu uspehu koncertov, so pa pripomogla vsa društva, ki so sodelovala pri organizaciji sprejemov, bivanja in koncertov bolgarskih učiteljic v Sloveniji.

toda kljub temu so odšle naše bolgarske tovarišice iz Slovenije z najlepšimi vtisi.

Učiteljski pokret

Naša nova anketa

V zadnji številki »Tovariša« smo objavili članek prof. K. Breslerja o raziskovanju prehranjenosti naših otrok. Obljubili smo tudi nadaljevanje te razprave. Medtem pa se je izkazalo, da raziskovanje prehrane še ne more biti aktualno in smo razpisali anketo samo o delu in telesnem razvoju šolske dece. Vzrokov za to je več. Predvsem bi nam za raziskovanje prehrane primanjkovalo časa in bi bili z delom preveč obremenjeni. Drugi, še večji vrok je, da bi teh izsledkov v letošnji »Prosveti« ne mogli objaviti, ker je obseg »Prosvete« iz finančnih razlogov omejen na minimum. Zato smo se odločili, da bomo vprašanje prehrane, ki je odločilno za telesni in duševni razvoj šolske mladine, izčrpnje obravnavali v prvi dvojini številki »Prosvete« prihodnjega leta.

Tisti, ki ste prejeli nove anketne pole in ste že sodelovali pri prvi anketi, anketirajte po možnosti iste otroke. Vsi drugi, ki bi radi pri anketi sodelovali, se radi anketnih pol obrnite na naslov: O. Hudales, Šmartno ob Paki. Izpolnjene pa vrnite sigurno do 15. maja 1938. na naslov: Martin Mencej, Šoštanj. Anketa nikomur ne bo delala težav; tov. J. Dolgan jo je n. pr. že vrnil izpolnjeno, zato navedeni rok nikakor ni prekratek.

Popravlil Po neljubni pomoči je v zadnji »Prosveti« izostalo ime tov. Milana Jereba iz Letuša, ki je pri zadnji anketi vestno in požrtvovalno izpolnil svojo nalogo. Podatki in poročila njegove anketne pole so bili uporabljeni v razpravi o stanovanjskih prilikah v polindustrijskih krajih.

Osnovanje odborov za proučevanje ljudske prehrane

V zvezi z našim člankom »Kako in s čim se hrani naše ljudstvo« se nam je posrečilo zvedeti še nekaj podrobnosti o organizaciji te akcije, ki jih tukaj sporočamo zainteresiranim učiteljem-pokretšem.

Minister socialne politike in narodnega zdravja je predpisal, na osnovi Uredbe o organizaciji in delokrogu Centralnega higienskega zavoda in v zvezi s priporočilom Mešanega odbora za problem prehrane pri Društvu narodov, poseben Pravilnik o državnem odboru za proučevanje ljudske prehrane.

Ta odbor predstavlja po svojem položaju strokovno-posvetovalno telo pri Ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja ter je priključen Centralnemu higienskemu zavodu v Beogradu. Njegova naloga je, da skrbi za smotno proučevanje ljudske prehrane in to v zvezi s klimatsko-terenskiimi, ekonomskimi, socialnimi, etičnimi, higieniškimi in prosvetnimi razmerami naše države. V to svrhu bo ta odbor v stalnih zvezah z Mešanim odborom za prehrano pri Higieniki sekciji Društva narodov ter bo sodeloval v njegovem delu. Doma, v državi, bo ta odbor za dosego svojega smotra preko pristojnih oblasti, ustanov in organizacij ugotavljal in proučeval: načine prehrane v različnih razmerah, načine pripravljanja hrane, načine proizvodnje in shranjevanja pridelkov, minimalne in maksimalne količine potrebnega živeža za življenje različnih skupin prebivalstva z ozirom na spol, starost, poklic in običaje dotičnega kraja, hranjivo in higiensko vrednost živeža, vpliv ljudske prehrane na zdravstveno stanje, na pojav bolezni in rasno biološko vrednost ljudstva (!). Nadalje je naloga tega odbora še proučevanje in predlaganje standarda na prehrano posameznih skupin prebivalstva, stavljanje predlogov o racionalni prehrani, propagiranje zdrave prehrane, zbiranje raznih podatkov o proizvodnji agrarnih in živinorejskih proizvodov in o vseh ostalih pojavih, ki so v kakršni koli zvezi s prehrano ljudstva.

Poleg vsega tega ima odbor dolžnost, da predlaga koordinacijo dela raznih uradov, ustanov in društev na področju ljudske prehrane, da daje s tem svoje mnenje, da vrši nadzorstvo nad proučevanjem ljudske prehrane in da priporoča sredstva za izboljšanje in ureditev fiziološke prehrane in da je v ozki zvezi in v stalnem sodelovanju z organi-

zacijami, ki se bavijo s tem važnim problemom ter sploh z znanstvenim proučevanjem ekonomskih in socialnih razmer našega delovnega ljudstva (torej tudi z Učiteljskim pokretom in Pedagoško centralo).

Državni odbor za proučevanje prehrane bo imel dvakrat letno svoje sestanke. Ta odbor sestavljajo: predstavniki Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, Ministrstva poljedelstva, Centralnega higienskega zavoda, Ministrstva vojske in mornarice, trgovine in industrije, financ, notranjih poslov, pravde ter končno Ministrstva prosvete, Narodne banke, Agrarne banke, Privilegirane izvozne družbe, Centrale industrijskih kooperacij, Glavne zadržne zveze, Centralnega tajništva delavskih zbornic, Rdečega križa, zdravstvenih zadrž, Obrtniške zbornice in končno predstavniki banovinskih odborov, ki se bodo ravno tako ustanovili. Področje dela tega državnega odbora je vsa država. Posamezne člane postavlja minister socialne politike in narodnega zdravja in sicer za tri leta. Vse dolžnosti so častne in brezplačne. Po potrebi se lahko poleg banovinskih odborov ustanavljajo še krajevni odbori za proučevanje tega problema.

Državni odbor bo vse rezultate proučevanja publiciral v obliki strokovnih in znanstvenih publikacij svojih predstavnikov in sodelovalcev. V načrtu je tudi poseben časopis za propagando pravilne prehrane.

To so v glavnem določbe tega pravilnika, ki stopa te dni v veljavo. Mi ponovno odobravamo in pozdravljamo to akcijo, ker bo vsaj delno dvignila interes za resnične potrebe našega delovnega ljudstva ter dala tako iniciativo za marsikateri še nerešeni, pereči problem. Mnogo je slovenskega učiteljstva, ki se je že iz lastnega interesa bavilo z gospodarskimi in družabnimi problemi kmečkega in delavskega ljudstva. Med njimi je precej priznanih in odličnih delavcev na tem področju. Zato smo upravičeno prepričani, da merodajne oblasti ne bodo prezle slovenskega učiteljstva pri imenovanju državnega in banovinskega odbora za proučevanje ljudske prehrane. To tem prej, ker so učitelji prav za prav edini intelektualci, ki žive v stalnem in neposrednem stiku s širokimi ljudskimi sloji ter so menda med vsemi na tem problemu najbolj zainteresirani in k temu delu prvi poklicani.

P. S.

Splošne vesti

KONCERT MLADINSKEGA ZBORA IZ DOBJA V JURKLOSTRU

V nedeljo 10. aprila je priredil mladinski pevski zbor iz Dobja v Jurklostru pevski koncert, na katerem je izvajal 18 pesmi, nekatere celo najnovejšega kova. Zbor šteje 70 pevčev in pevčev in obstoja eno leto. Program, ki ga je zbor podal dokaj brezhibno in z občutkom, je vendar dokazal, da je sestavljen malo pretežno. Med drugimi je bila na programu znana »Čače moj« — ki jo je zbor odpel sicer eksaktno, vidi se mu pa, da obvlada pesem ritmično in intonačno, ni pa še prodril v čustveno plat skladbe. Med ostalimi pesmimi je prevladoval Adamič, ki ima pač vedno uspehe, nato nekaj narodnih in harmoniziranih. Zbor je enotno oblečen, kar je gotovo dokaz, da namerava pevovodja tov. Korošec iz njega ustvariti družino trajne veljave in umetniško podkrepjeno. Pohvalno je treba omeniti sigurno intonacijo, dobro disciplino ter veliko veselje do petja z otroške in pevovodjeve strani, kar je gotovo temelj za vsak zbor slične vrste. Zbor bi zaslužil malo boljši obisk. Pristavljam pa, da je pri čistih umetniških zborih treba izpustiti vsako tendenčno stran.

G. R.

POZIV. Šolska upraviteljstva prosimo, da posredujejo pri svojih krajevnih šolskih odborih za čim hitrejšo kritje zaostale naročnine »Popotnika«. Neko sresko učiteljsko društvo je storilo v tem pogledu važen korak. Obrnilo se je na sresko načelstvo s prošnjo, da odtegne o priliki izplačila dotacij dolžno naročnino lista vsem onim šolam, ki te še niso plačale in jo v celoti nakaže tukajšnji sek-

ciji. To je razveseljiv pojav in res posnemajna vreden. Pri tem pa ne pozabite tudi na dolžno naročnino iz prejšnjih let. Uprava.

— Društvo upok. učiteljstva je imelo pretekli četrtek, 21. t. m., svoj redni letni občni zbor pri Novem svetu. Vodil ga je njegova predsednik tovariš Hinko Šumer. V svojem govoru se je najprej spominjal 19 v preteklem letu umrlih članov. Njih spomin so navzoči počastili s slava klicem. Dalje je podal sliko o delovanju društva za preteklo leto, ki je bilo za društvo v vsakem oziru aktivno, bodisi v gmotnem oziru, kakor tudi na številu članstva. Na posmrtninah se je izplačalo nad 41.000 din. Lepa vsota, ki je kaj prav prišla postavnim dedičem ob takem žalostnem in težkem času. Tudi na številu članstva je društvo zaznamovalo napredek. Začetkom leta 1937. je imelo društvo 347, a koncem leta 363 članov. Poročilo predsednika je bilo vzeto brez ugovora na znanje. — Sledilo je tajniško in blagajniško poročilo. Pri zadnjem se je sprožila daljša debata, v katero je poseglo več tovarišev. Po poročilu nadzorstva je bila izrečena odboru razrešnica. — Bilo je iznešenih več nasvetov in predlogov v dobro in napredek društva. — Zadnja točka so bile volitve, ki niso prinesle druge spremembe, kakor da je prišel v odbor tovariš Iv. Šmajdek, ki je prevzel posel blagajnika. Po eni in pol uri je predsednik zaključil občni zbor z vabilom na stanovske sestanke, ki se vrše vsak prvi četrtek v mesecu popoldne pri Novem svetu, kjer ima odbor ta dan odborovo sejo. — Udeležba članstva je bila zadovoljiva. Ob upokojitvi večina tovarišev in tovarišic izstopi iz učiteljske organi-

Bolgarske učiteljice v Sloveniji

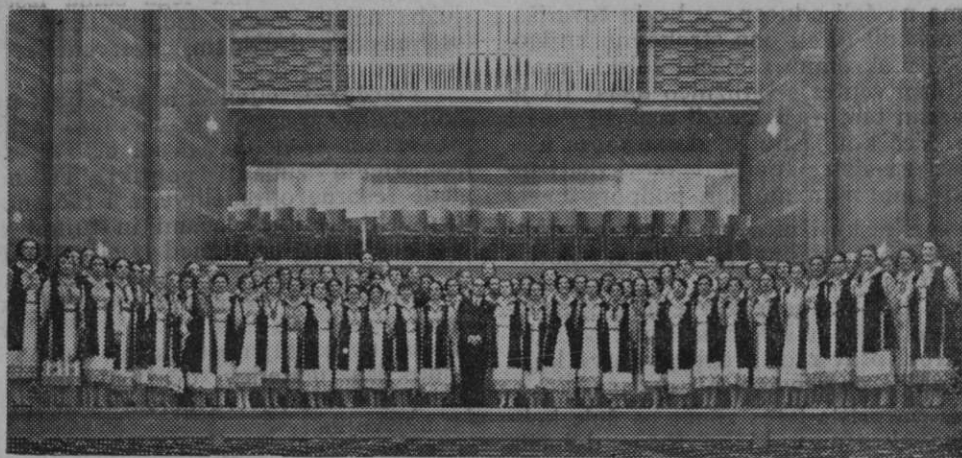
Lepi sprejemi v Ljubljani, Škofji Loki in Trbovljah — triumf bolgarske narodne pesmi. — Utrjevanje vezi med bolgarskim in jugoslovanskim učiteljstvom.

V nedeljo zvečer je prispel v Ljubljano pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije. 60 naših tovarišic je prišlo iz bolgarske prestolnice, da nas seznanijo z lepo bolgarsko pesmijo, da spozna lepote naših krajev in da vrne obisk našega učiteljskega pevskega zbora v Bolgariji.

Z isto gostoljubnostjo, z istimi bratskimi občutki in s prav istim navdušenjem kot so sprejemali v Bolgariji naše tovarišice in tovarišice o priliki turneje Učiteljskega pevskega zbora, je sprejela Slovenija naše bolgarske tovarišice.

vzvalovila navdušenja, ko so vstopile na oder bolgarske učiteljice v lepih, živopisnih narodnih nošah. Še večje pa je bilo navdušenje, ko so zadonele krasne bolgarske narodne pesmi. Od točke do točke se je stopnjevalo navdušenje in mnoge pesmi so morale ponavljati. Koncert se je začel z našo in bolgarsko narodno himno, a na koncu je zbor zapel »Rodna pesem« in »Hej Slovani«.

V skromno priznanje lepega uspeha in umetniške višine, ki so jo dosegle bolgarske tovarišice s svojim koncertom, so jim poklonili pevski zbor JUU, Splošna ženska zveza

Pevski zbor bolgarskih učiteljic iz Sofije.

Na kolodvoru v Ljubljani se je zbrala ogromna množica prebivalstva, med katerim je bilo videti zelo mnogo učiteljev in učiteljic iz Ljubljane in pa tudi iz podeželja, ker so bili mnogi v Ljubljani na velikonočnih počitnicah. V imenu kraljevske banke uprave je pozdravil goste načelnik prosvetnega oddelka gospod dr. Lovro Sušnik, a v imenu JUU, Učiteljskega pevskega zbora in v imenu slovenskih učiteljic jim je želel prav pristrčno dobrodoščilo predsednik sekcije tovariš Metod Kumelj. Pozdravili so jih še g. Rasto Pustoslavšek za Bolgarsko-jugoslovansko ligo, g. Govekarjeva v imenu žena, g. Atanasov za bolgarske akademike in g. Pečenko za Hubadovo župo.

Po uradni pozdravi se je razvila ogromna povorka na čelu katere je korakala vojaška godba. Ljudstvo je prav pristrčno pozdravljalo naše tovarišice iz Bolgarije, ki so bile zelo radostno presenečene nad pristrčnimi ovacijami.

V ponedeljek popoldne je imela tovarišica Vesela Vitanova predavanje o Bolgarski ženi. Tega predavanja, ki ga je vodila podpredsednica sekcije tovarišica Završanova, so se udeležile zastopnice in članice vseh ženskih društev mesta Ljubljane. S svojim zanimivim opisovanjem razvoja bolgarske žene je žela predavateljica lepo priznanje in zahvalo, ki jo je v imenu prisotnih žena izrekla tovarišica Završanova, poudarjajoč, da je prav udeležba na sestanku pokazala, da imamo potrebe in zahteve, v katerih so lahko edine in združljive prav vse žene. Predavanje je iz bolgarščine sproti prevajala tov. Hočevarjeva.

Za večerni koncert v filharmonični dvorani je vladalo zelo veliko zanimanje in so bili že tekom dopoldneva razprodani prav vsi prostori. Dvorana, nabita do zadnjega kotička, je

in Kolo jugoslovanskih sester venče, šopke in tudi darila.

Po koncertu je bil v kletnih prostorih Zvezde družabni sestanek, za katerega je bilo zelo veliko zanimanje in so morali mnogi oditi, ker niso dobili več prostora. Razvila se je živahna in neprilijena zabava, na kateri smo se seznanili z našimi tovarišicami iz Bolgarije ter v prijaznem razgovoru skušali spoznati razmere, v katerih deluje bolgarsko učiteljstvo.

V torek so se odpeljale pevke s posebnimi avtobusi na Bled, da si ogledajo tudi lepote naše Gorenjske. Od tam so odšle naravnost v Škofjo Loko, kjer je bil zvečer prirejen koncert. Tudi Škofja Loka je nadvse pristrčno in navdušeno sprejela naše tovarišice, in do zadnjega kotička napolnjena dvorana je pokazala, da tudi v naših podeželskih mestih želijo spoznati bolgarsko pesem in da je že povsod močno razvita ideja bratskega zblizanja med Bolgarijo in Jugoslavijo. Po koncertu je bil pristrčen družaben večer, na kar se je pevski zbor sofijskih učiteljic povrnil v Ljubljano.

V sredo dopoldne so si ogledale še nekatere znamenitosti Ljubljane in se popoldne poslovile od naše prestolnice. Lepi vtisi, pristrčni sprejemi in navdušeni pozdravi, vse to se jim je vtisnilo kot neizbrisni spomin na Slovenijo, kajti prepričale so se, da ideja bratskega zblizanja med jugoslovanskimi narodi ni samo fraza, ampak živa resnica in potreba nas vseh.

Tudi Trbovlje, črni revir in največje bivališče naših rudokopov je nadvse pristrčno sprejelo bolgarske goste. Šolska mladina, vsa društva, »Trboveljski slavček« in tudi utrjeni rudarji, vse je prav pristrčno pozdravljalo

REDKA PRILIKA!

Kmetiskim in gospodinjskim nadaljevalnim šolam, šolarskim in učiteljskim, pa tudi drugim knjižnicam, sadjarskim in vrtnarskim in kmetijskim podružnicam ter gospodarskim zadrugam nudimo nastopno zbirko strokovnih knjig po polovični ceni:

Več dobre krme 10 din, Planšarstvo 40 din, Naša zelenjad 8 din, Naša prašičjereja 8 din, Umno kletarstvo 8 din, Veterinarska higiena 10 din, Kmetovalčev svetovalec 10 din, Lan in konoplja 10 din, Kmetško kokošarstvo 10 din, Pojasnilo h knjigi več dobre krme 1 din, Ljudska astronomija 20 din.

Kdor naroči vse našete knjige, jih dobi za 100 din poštne prosto.

Ker zaloga ni velika, naročite čimprej v **KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI ALI V NJENI PODRUŽNICI V MARIBORU**

Plačilo naročenih knjig izvršite lahko pozneje, ali tudi v obrokih.

zacije JUU. Bodi povedano, da k temu ne daje zato pristop v naše društvo nobenega povišanja. Nasprotno. Ostanite pri JUU, pa tudi oni, ki so izstopili, se naj povrnejo v učiteljsko organizacijo, ki zastopa težnje in interese upokojenega v isti meri kot aktivnega učiteljskega.

— Učiteljski dom v Ljubljani je v letu 1937, razposlal vsem šolskim upraviteljem v dravski banovini po 1 do 4 izvode brošuric »Vidov dan in Praznik Zedinjenja«. Brošurice so večinoma vsa šolska upravitelstva sprejela ter račune tudi poravnala. Vsem tem naša najtoplejša zahvala. Mnoga šolska upravitelstva pa so s plačili še na zaostanku. Ker

je čas za vrnitev že zdavnaj potekel, apeliramo na vse zamudnike, da zapadle zneske poravnajo na ček. rač. št. 17.201 na naslov: Učiteljski dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani, r. z. z o. z. Uprava dijaškega internata, Ljubljana. — Pripominjamo, da je neporavnanih še okrog 1600 komadov, kar predstavlja za Učiteljski dom ogromno breme, za posamezna šolska upravitelstva pa samo nekaj dinarjev. Tovariši šolski upravitelji — upoštevajte klic Učiteljskega doma, da se ne bo dober namen, ki ga je dom zasledoval, razblinil v običajno škodo naše važne gospodarske ustanove.

Načelstvo.

Osebnne zadeve

Razpis službenih let

Prosvetno ministrstvo razpisuje v »Službenih novinah« natečaj za prazna učiteljska mesta v vsej državi. Prošnje za ta mesta je treba vložiti pri upraviteljih šol najdalje do 15. maja t. l. Prošnje za mesta, ki niso razpisana, se ne bodo sprejemale. Prosilci za razpisana mesta morajo imeti vse pogoje, ki se zahtevajo za ta mesta.

V območju dravske banovine se razpisujejo naslednja prazna mesta:

V Kranju: 1 moško prazno mesto, za katero je treba najmanj 10 let učiteljske službe, in 1 mešano (moško ali žensko) prazno mesto v Murski Soboti, za katero je treba 8 let učiteljske službe.

Razpisana so sledeča prazna mesta, za katera je treba 5 let učiteljske službe: v okraju Brežice: Brežice 1 moško mesto; okraj Celje: V Vojniku 1 žensko mesto; v okraju Črnomelj: 2 mešani mesti v Metliki; okraj Krško: 2 mešani mesti v Kostanjevici; v okraju Maribor levi breg: 1 mešano mesto v Kamnici; v okraju Maribor desni breg: 1 mešano mesto v Limbušu; v okraju Ptuj: 3 mešana mesta v Hajdini; v okraju Smarje: 4 mešana mesta v Smarju.

Nadalje so razpisana sledeča prazna mesta:

Okraj Brežice: Sv. Anton 1 mešano mesto, Artiče 1 moško mesto, Blanca 1 meš., Globoko 1 meš., Kaplja 1 moško, Pečice 1 žensko, Podsreda 2 ženski, Rajhenburg 2 mešani, Senovo 1 mešano, Zdole 1 mešano, Velika dolina 2 mešani, Pišce 1 mešano.

Okraj Celje: Dramlje 1 žensko, Svetina 1 žensko, Slivnica 1 žensko, Griže 1 žensko, Loke 1 moško.

Okraj Črnomelj: Adlešiči 1 mešano, Petrova vas 1 mešano, Preloka 1 mešano, Vinica 1 žensko, Radatoviči 1 mešano.

Okraj Dol. Lendava: Bogojina 1 mešano, Črenšovci 1 mešano, Dobrovnik 1 mešano, Dolga vas 1 mešano, Gamčani 1 žensko, Gomilica 1 žensko, Hotiza 1 mešano, Kapa 1 mešano, Peteševci 1 žensko, Velika Polana 2 ženski, Turnišče 2 mešani, Zamostje 1 žensko, Srednja Bistrica 1 mešano.

Okraj Gornji Grad: Gorica 1 žensko, Gornji Grad 1 mešano, Ljubno 1 mešano, Mozirje 1 moško, Rečica 2 mešani.

Okraj Kamnik: Blagovica 1 ž., Krašnja 1 m., Potok 1 m., Rova 1 m., Sv. Trojica 1 ž., Zalog 1 m. in 1 ž., Tunjice 1 m. in 2 ž., Ihan 1 mešano.

Okraj Kočevje: Banja Loka 1 ž., Fara vas 1 m., Kočevska reka 1 meš., Rob 1 meš., Stalčarji 1 ž., Dobropolje 1 meš.

Okraj Konjice: Sv. Florijan 1 ž., Konjice 1 ž., Lože 1 ž., Vitanje 1 ž. in 2 m., Zreče 1 ž.

Okraj Kranj: Besnica 1 m., Cerklje 1 meš., Podblica 1 m., Podbrezje 1 ž., Predoslje 1 ž., Senčur 1 meš., Trboje 1 m.

Okraj Krško: Cerklje 1 meš., Št. Jernej 1 ž., Kal 2 ž., Trebelno 1 meš., Tržišče 1 ž.

Okraj Laško: Hraštnik 2 ž., Sv. Lenart 1 ž., Št. Rupert 1 meš.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Državna pomoč za gradnjo šolskih poslopij. Prosvetni minister je podpisal odlok glede graditve šolskih poslopij v proračunskem letu 1938./1939. Iz razpoložljivih kreditov so v te svrhe določeni naslednji zneski: za dravsko banovino 200.000 din, za savsko 230.000 din, za vrbasko 450.000 din, za primorsko 200.000 din, za drinsko 370.000 din, za zetsko 340.000 din, za dunavsko 350.000 din, za moravsko 400.000 din in za vardarsko 460 tisoč dinarjev. — Če bi bila pri vsaki vsoti vsaj še ena ničla, bi komaj zadostovalo. Vendar, hvala tudi za to pomoč! (»Domoljub« 21. IV. 1938.)

— I »Slovenski narod« in učiteljstvo. Pod tem naslovom je priobčen v jubilejni številki »Slovenskega naroda«, ki je izšla o priliki 70-letnice, dne 16. aprila, članek iz vrst starejšega učiteljstva. Med drugim je v tem članku tudi ugotovitev: »Tedanje učiteljstvo, četudi živeče v težkih gmotnih razmerah ter povsod zapostavljeno, je hotelo kljub temu iz pravega rodoljubnega načela narodu koristiti ter zboljšati žalostno stanje šolstva ter izbrisati sramotni madež — nepismenosti — na našem narodu. Tako se lahko danes ponasamo pred svetom s svojo kulturo, da smo tako rekoč brez analfabetov. Poleg učiteljskih stanovskih listov je bil predvsem »Slov. narod« tisti, ki se je vedno zavzemal za napredel šolstva, podpiral učiteljska stremjenja ter zahteval zboljšanje položaja učiteljev, priznanje vseh pravic učiteljstvu, osebnih, kakor tudi pri določanju pouka, odnosno razširitev in povzdigo šolstva.«

— I Med učiteljstvom. V štirih šolskih okrajih mesta Beograda so bile pred kratkim volitve novih odborov učiteljske stanovske organizacije JUU. Pri volitvah so zmagali kandidati, ki vodijo oster boj proti sedanji upravi JUU. Po zadnji zmagi, pri kateri je opozicija dobila v svoje roke tri učiteljske krajevne organizacije v Beogradu, bo ta opozicija prevzela v svoje roke tudi upravo nad Učiteljskim domom v Beogradu. V enem šolskem okraju volitev ni bilo. Zaradi nemirov so bile namreč odložene na poznejši čas. »Domoljub« 13. IV. 1938.

— I Križev pot za slovensko šolo v Trstu. Pod tem naslovom prinaša velikonočna številka »Istre« obširen in zanimiv članek, ki opisuje prve borbe v zgodovini za našo šolo.

— I Šolarica je tožila učitelja. Pred sodiščem v Trebiču na Češkoslovaškem so imeli zanimivo pravdo. Neka sedemletna šolarica je tožila svojega učitelja pred sodiščem zaradi tega, ker ji je v šoli med poukom dejal: »Kdor laže, tudi krade.« Čutila se je toliko užaljena, da si je hotela pred sodiščem poiskati zadostneje za to žalitev. Sodnik pa je bil drugačnega mnenja. Postavil se je na stališče, da je učitelj v šoli bil čisto upravičen, da je med poukom izrekel te besede. Zato je tudi učitelja oprostil vsake krivde in kazni. Šolarin pravni zastopnik pa s to sodbo ni bil zadovoljen in se je pritožil na višje sodišče. Šolarica pa tudi tu ni ničesar dosegla, zakaj tudi to prizivno sodišče je smatralo, da učitelj v šoli že sme učencem povedati tudi ta prego-

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

zadruga z omejenim jamstvom
PODRUŽNICA V MARIBORU

Vabilo na XXXV. REDNO SKUPŠČINO

ki bo v nedeljo, dne 15. maja 1938., ob pol 10. uri v Ljubljani v telovadnici osnovne šole na Grabnu

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Revizijsko poročilo.
4. Računski sklep za leto 1937.
5. Dodelitev čistega dobička rezervnemu skladu.
6. Volitev:
 - a) v upravni odbor,
 - b) v nadzorni odbor.
7. Samostojni predlogi in slučajnosti. — Posebni predlogi se morajo naznaniti upravnemu odboru vsaj tri dni pred skupščino.

Ako bi ta skupščina ne bila sklepčna, se bo vršila po čl. 31. združnih pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom skupščina, ki sme brezpogojno sklepati.

Upravni odbor.

vor, da »kdor laže, tudi krade«. (»Domovina« 21. IV. 1938.)

— I »Slovenski dom« in »Slovenec« od 20. aprila pišeta, da je bilo 19. aprila v Celju zborovanje »Slomškove družbe«, na katerem je predaval g. prof. dr. Kotnik. V svojem predavanju je poudaril: »Na učiteljskih je numerus clausus upravičen« in pa: »Če pregledamo bilanco našega šolstva v teku 20 let, moramo biti zadovoljni.«

— I Podpore za šolske vodnjake. Kr. banka uprava je dovolila za zgradbo šolskih vodnjakov sledeče podpore: za šolo na Hribu 22.000 din, za šolo Sv. Urban pri Ptuj 16.000 din, Lepa njiva 20.000 din, Frankolovo 20.000 din, šola v Runču dobi 19.000 din, šola v Fokovcih 20.000 din. (»Domoljub« 21. IV.)

Rangna lista

Popravek.

Krapš Sidonija iz Trebnja je napredovala v VI. položajno skupino 7. novembra 1934. in ne 1. decembra 1934.

Naša gospodarska organizacija

— g Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval tov. Vekoslav From. šol. upr. pri Sp. Sv. Kungoti 100 din namesto venca na grob pokojnemu tov. Zabukovski. Iskrena hvala! M. Kožuh, blagajnik.

— g Zadrudnikom Učit. samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice, s katerimi poravnajte članski prispevek za 5 smrtnih primerov: Lavtizar Franciška, Ljubljana; Omerza Angela, Ljubljana; Zabukošek Anton, Sv. Lenart; Golob Franjo, Št. Jernej, in Gorjup Alojzija, Ljubljana — 450. do 454. smrtni primer. Vse posmrtnine znašajo 65.000 din. Zadrudna uprava Vas vljudno prosi, da nakažete na ovitku naznačeni znesek takoj v prvih dneh meseca maja. — S položnico prejmete še seznam umrlih zadrudnikov od 1. jan. do 31. marca 1938.

Mladinska matica

— mm Izšla je 8. številka »Našega roda« s sledečo vsebino: Jankó Saméc: Pomladanski sonet. (Pesem.) Danica Gruden: Mati in sin. (Pesem.) Arnošt Adamič: Velika tekma. Albin Podjavoršek: Mati poje. (Pesem.) Fran Ločniškar: Orel. Anton Ingolič: Njeno zdravlilo. Ivan Vuk: Mačkica. Karaličev-Potokar: Zvon svobode. Joža Šeliga: Pomlad ob oknu. (Pesem.) France Bevk: Pesterna. Angelo Cerkvenik: Malopridni pes. Utva: Teta Betka. ***: Maj. Pastuškin: Trije palci. (Pesem.) ***: Abeceda. Pavel Kunaver: Tuji meč. Štefanija Gruden: Kaj vse vedo povedati čitatelji »Našega roda«. Moč naroda. Kako moramo živeti. Sedaj znaš fotografirati. Pomen mlečnega zobovja. Kdaj sejemo. Mladina piše.

Med ilustratorji so zastopani v tej številki: Pirnat, Maks Kavčič, Ravnikar, Prunkova, O. Gaspari, Tine Kos in Riko Debenjak, mlad slikar, ki je vzbudil za Božič s svojo razstavo v Beogradu izredno pozornost. — S to številko se je zaključil IX. letnik naše mladinske revije. Samo v tem letniku je sodelovalo nad 50 pesnikov in pisateljev ter 22 ilustratorjev.

— mm Zaradi velikonočnih počitnic mnogi naši poverjeniki še niso naročili 8. številke »Našega roda«. Prosimo, da čimprej zberejo naročnino, ker se list že razpošilja. Učenci, ki se niso na-

ročili na vse številke »Našega roda«, izgubijo pravico do knjig.

— mm Tudi zaloga 2. zvezka Cicibanove knjižnice gre proti koncu. Opozarjamo učiteljske prvih in drugih razredov, da knjižnice v nekaj tednih ne bo mogoče več dobiti. Stane samo 1,50 din. Pri naročitvi nad 10 izvodov se poštnina ne vračuna.

— mm V zagrebški reviji »Književni horizonti« (3—4 št.) je izšla 3 kolone dolga ocena o Cerkvenikovem »Ovčarju Runu«. Ocena je zelo ugodna. »Ovčarja Runa« smatra kritik za boljše delo kot je »Šarko« od znanega hrvaškega pesnika Vl. Nazora. Mimogrede govori kritik tudi o poslanstvu in lepih uspehih »Mladinske matice«. Kratek izvleček navedene ocene prinesemo v prihodnji številki lista.

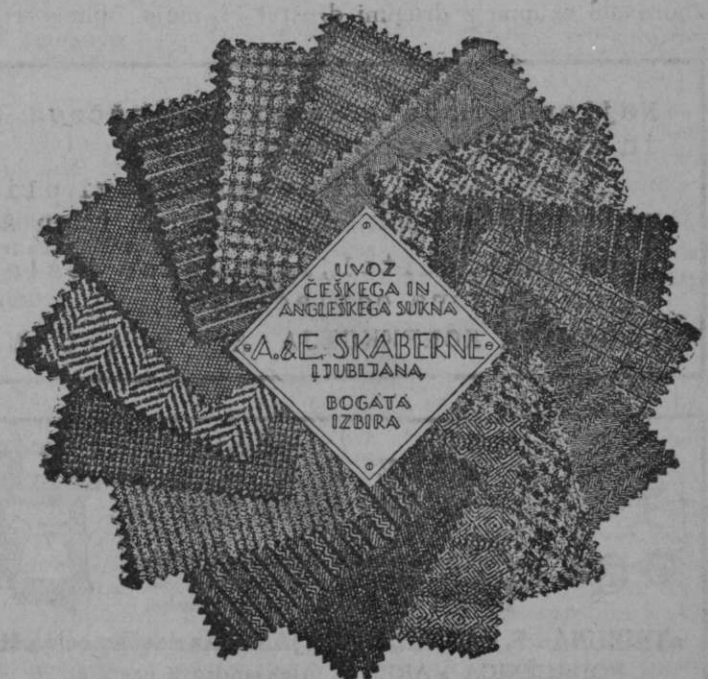
— mm V uvodu ocene dveh mladinskih knjig piše kulturni referent »Slovenca« sledeče: »Slovenska mladinska književnost se po vojni lepo razvija, toda poudariti moramo, da vse bolj po količini, kakor po vrednosti. Najlepše slovenske mladinske knjige so po večini še vedno prevodi, dasi kažejo prav slovenski šolniki izredno veliko prizadevanja za izvorno slovensko mladinsko knjigo. V tem pogledu ima veliko zaslug, ki jih ne maramo kratiti, prav Mladinska matica, zlasti pa naši mladinski časopisi, ki se razvijajo v tekmi, ki kvalitetno more samo koristiti. Toda če je predvojna slovenska mladinska knjiga opevala le bolj romantične snovi, princeze in zlate kraljice, plemenite kraljeviče in čarovnice, in imela vse bolj moralno vzgojni namen, se je povojna snov zatekla vse bolj v realnost ter skuša bolj kot moralno vzgajati, predvsem izobraževati in odkrivati mladim očem svet v njega mnogoterih pojavih.«

Šolski radio

— r XXIX. Torek 3. maja. Kako tudi učenec in učenka lahko pomagata, če nastane nenadno neugoda; II. del. G. dr. Franta Mis. Predavatelj bo podal navodila za prvo pomoč pri zastrupljenju, pri piku kač in raznega mrčesa. Za take in podobne prilike bo nasvetoval, kaj mora imeti vsak dom in kaj naj vsebuje omarica za prvo pomoč. II.—III.

Petek 6. maja: Materi! Brezposelni učiteljski abiturienti: vodi g. Silvo Mehora. II.—III.

— r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 1. maja, ob 17. uri predaval g. inž. Fr. Mikuš: O priznanju žitnih posevkov in krompirjevih nasadov.

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Stanovska organizacija JUU

Iz društev

Vabila

= JUU SRESKA DRUŠTVA ČAKOVEC, SLOV. BISTRICA, SV. LENART V SLOV. GOR., LENDAVALA, MARIBOR D. BREG, MARIBOR L. BREG, MARIBOR - MESTO, ORMOZ, PRELOG, PTUJ IN MURSKA SOBOTA bodo zborovali 14. maja 1938. ob 10. uri v Sokolskem domu v Murški Soboti s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev. 2. Solstvo v Prekmurju. (Antauer Evgen.) 3. Psiha Prekmurca in gospodarstvo. (Gumilar Franc.) 4. Vznik in rast Slovenstva v Prekmurju. (Kokolj Miroslav.) 5. Poročila odseka za obmejno šolstvo. (Vauda Mirko.) 6. Situacijsko poročilo. (Kumelj Metod.) 7. Resolucije. 8. Slučajnosti. — Razstava prekmurskega tiska. —

Tovariši(-ce)! Z zgornjim dnevnim redom, se vam bo nudila prilika, spoznati naš najsevernejši del naše domovine. Ker se je po naši Sloveniji po vsej krivici raznesel o Prekmurju pridevek »Jugoslovanska Sibirija«, vam bodo predavatelji prikazali to zemljo tako kot je v resnici in upamo, da boste odšli iz tega zborovanja zadovoljni. Potreba je, da se slovenski učitelji dobro med seboj spoznajo, posebno v sedanjih časih. Pokažimo z udeležbo, da je slovenski učitelj discipliniran, da se zaveda svoje misije.

Ker Murska Sobota ne razpolaga z velikimi hoteli, prosimo članstvo zgoraj omenjenih društev, da prijavijo sreskemu društvu v Murški Soboti skupne obede do 1. maja 1938., a matičnemu društvu prijavite udeležbo radi pravočasne naročitve vagonov, oziroma avtobusov. Tovariši, ki pridete z avtobusi, pridite v Mursko Sobotu že ob pol 9. uri, da dostojno sprejmete goste na postaji. Zbirališče pred Sokolskim domom, odhod na postajo točno ob 8. uri 45 minut. Tovariši predsednike pa prosimo, da pošljejo sreskemu društvu v Murški Soboti predloge za resolucije. Na predvečer zborovanja bo seja meddruštvenega odbora, katere se v smislu sklepa udeležijo vsi predsedniki JUU zgoraj imenovanih društev. Na tej seji bo podal predsednik sekcije tov. Kumelj Metod situacijsko poročilo.

Da bo to manifestacijsko zborovanje dostojno zaključeno, je domače društvo povabilo na gostovanje Glasbeno Matico iz Ptuja. Koncert bo ob pol 9. uri v Sokolskem domu. Upamo tudi, da se bodo tega zborovanja udeležila tudi JUU sreska društva Celje, Slovenske Konjice, Laško in Rogatec. — Opozorjamo tudi na razstavo prekmurskega tiska. Ne pozabite si to razstavo ogledati!

Meddruštveni odbor.
= JUU SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo dne 14. maja ob 10. uri v veliki dvorani Sokolskega doma v Murški Soboti skupno z ostalimi 11 društv. Vabimo vas, da se tega zborovanja udeležite polnoštevilno. Naj ne bo nikogar, ki bi manjkal. Pokažimo tovariši(-ce), da je učiteljsko au na najsevernejši točki naše države disciplinirano in stanovsko zavedno! — Javite društvu skupne obede do 1. maja t. l. Društveni odbor vas poziva, da se udeležite tudi slavnostnega sprejema na postaji. Da bo sprejem res na dostojni višini, smo sklenili, da se v ta namen zbere članstvo ob pol 9. uri dopoldne pred Sokolskim domom; odhod na postajo ob 8. uri 45 minut. **Odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO LENDAVALA bo prihodnjič zborovalo dne 14. maja 1938. skupno z drugimi obmejnimi sreskimi društvi v Murški Soboti po dnevnem redu, ki ga bo objavilo soboško društvo. Naj ne bo nobenega člana, ki se ne bi tega zbora udeležil. Pokažimo svojo stanovsko in narodno dolžnost kot obmejni srez! Vsak, ki želi obedovati na ta dan v Murški Soboti, naj to sporoči upravi soboškega društva do 1. maja 1938. **Odbor.**

= JUU SRESKO UČITELJ. DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG bo zborovalo skupno z več sosednimi društvi v soboto, dne 14. maja t. l., ob 10. uri dopoldne v Murški Soboti. **Ponovno pozivam vse učit. zbere, da mi do 5. maja t. l. javijo udeležence z avtobusom!** Ti udeleženci jamčijo za svojo avtobusno potovanje ter v slučaju izostanka vseeno morajo plačati nanje odpadlo vozino!
Vauda Mirko, t. č. predsednik.

= JUU SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo skupno z drugimi društvi 14. maja

v Murški Soboti. Murskosoboško zborovanje bo imelo značaj proslave 20-letnice osvoboditve Prekmurja in nam bo nudilo s predavanji sliko prekmurskega šolstva in prekmurskega šolskega otroka. Naša stanovska in državljanska dolžnost je, da manifestacijo obletnice podpremo, da se pozanimamo za šolske in druge prilike Slov. Krajine ter s polnoštevilno udeležbo damo izraza visoki stanovski in narodni zavesti. — Vse prijave za obede (cena 10, 12, 14 din) pošljite direktno na društvo JUU v Murški Soboti. — To zborovanje je za naše društvo tudi v znamenju majniškega izleta, zato najiskreje vabim vse k res polnoštevilni udeležbi. **Predsednik.**

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo 14. maja v Kamniku. Začetek po prihodu vlaka (okrog 9. ure). Kraj: deška šola. Dnevni red: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. »Dom učiteljic« — referira

Za pomlad!

divne modne novosti za Vas

in Vašo družinico smo pripravili in pričakujemo Vaš poset

MANUFATURA NOVAK

LJUBLJANA — KONGRESNI TRG 15

Pril. m. n. cerkvi

tov. Mar. Rupnikova, 3. Volitev delegatov za banov. in glavno skupščino. 4. Razgovor o aktualnih šolskih vprašanjih. 5. »Slovenski narodni ornament v ljudski šoli« — predavanje tov. Kotnika. 6. Učna slika »Gozd« — predavanje tov. šolskega nadzornika A. Skulja. 7. Slučajnosti. — Glede na 4. točko se naprošajo tovariši(-ce), da pošljejo vsa tozadevna vprašanja pismenim potom na društveno tajnika Fr. Chvatala, šol. upr. v Krtni, p. Dob, najkasneje do 8. maja. Ker bo to zborovanje že kot zaključeno v tek. šol. letu, vabi k polnoštevilni udeležbi **odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO KRŠKO bo zaradi birme, ki se bo vršila v Krškem in okolici, zborovalo 14. maja v Mokronogu in ne 7. maja, kot je bilo prvotno javljeno.

= JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto, dne 14. maja, ob 9. uri v Novem mestu. Na dnevnem redu je predavanje tov. E. Vranca: »O najvažnejših naših pedagoških problemih.«

Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU bo zborovalo v soboto, dne 7. maja, ob 11. uri v drž. ljudski šoli v Kočevju. Dnevni red: 1. Pedagoško predavanje banovinskega šolskega nadzornika g. Milka Jegliča »Iz metodike računstva«. 2. Situacijsko poročilo z dopisi. 3. Anketne pole. 4. Slučajnosti. Vse članstvo prosimo, da nam do zadnjega aprila vrne izpolnjene anketne pole. Zaostankarje na članarini pa prosimo, da uredijo svoje zadeve pri tov. blagajniku. — **Odbor.**

= JUU SRESKO DRUŠTVO V CELJU bo zborovalo v ponedeljek, 2. maja, s pričetkom ob pol 9. uri dopoldne v mestni ljudski šoli v Celju z dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Dopisi. 3. Predavanje skladatelja tov. Cirila Preglja »O mladinski glasbi« z nastopom njegovega mladinskega pevškega zbora, ki zapoje 6 pesmi. 4. Poročilo tov. Janka Pogačnika o odgovorih članstva na društvene vprašalne pole glede smeri in dela organizacije in društva. 5. Slučajnosti. K obisku zborovanja je vabljn pesnik Oton Župančič, ki bo ob otvoritvi Celjskega kulturnega tedna v Celju. Po zborovanju bo skupen poset razstav slikarstva in kiparstva ter celjskega slovenskega tiska ob znizani vstopnini. — Odsek učiteljic bo zboroval že ob 8. uri v šoli. — Knjižnica bo poslovala. — K polnoštevilni udeležbi vabi **odbor.**

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU je zbravalo dne 5. marca v Novem mestu. Navzočih je bilo 68 članov.

Predsednik tov. Menard je otvoril zborovanje in podal situacijsko poročilo.

Tov. Šlibar je poročal, da je dovršil zemljevid novomeškega sresa. Pogajanja za tisk so tudi v teku.

Gospa dr. Lunačkova je podala zelo zanimiv referat »O zdravstveni zaščiti šolske

mladine in o puberteti«. Ga. predavateljica je podala zgodovinski razvoj zdravstvene zaščite in sedanje stanje v vseh kulturnih državah. Za svoje izčrpno predavanje je žela gospa predavateljica obilno priznanje navzočih in zahvalo tov. predsednika.

Tov. Jurčec je poročal o naših gospodarskih ustanovah in vabil članstvo za pristop. **Menard, predsednik.** **Ivanetič, tajnik.**

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KRANJU je zborovalo 12. marca v prostorih Narodnega doma v Kranju. Udeležba točno 50 %.

Tovariš predsednik poda situacijsko poročilo o delu organizacije. Poročilo vzamejo zborovalci na znanje.

Tovariš tajnik poda tajniško poročilo. Iz njega je bilo razvidno delovanje društva od zadnjega zborovanja. Prečita tudi nekaj važnih dopisov in apelira na zbrano učiteljsko, da se oklenejo organizacije po geslu: V skupnem delu in ob skupnih naporih je moč in uspeh. Tajniško poročilo je bilo sprejeto, le tov. Debevc je hotel nekaj pojasnil glede novosadske sekcije.

Tovarišica Janja Miklavčičeva je podala učiteljicam smernice za pristop k zadruzi: Dom učiteljic. Lepo, z raznimi življenjskimi

2. Društvu JUU poročati takoj o vsaki nastali spremembi v članstvu (pristop novega člana, izselitev ali odstop).

3. V primeru potrebe zahtevati od tov. blagajnika položnice.

Učiteljski pripravniki naj bodo deležni znižane članarine, saj jim prejemi zadostujejo le za golo preživljanje. Ta naš sklep naj potrdi banovinska skupščina JUU kot obvezen za vso našo sekcijo. Zato naj v bodoče odpadejo tozadevne prošnje posameznikov.

Društvene dolžnike kritizirajo tov. Mihelič, tov. Rostohar in drugi. Uprava naj pozove vse k poravnavi zaostanka, trdovratneže pa odda odvetniku v izterjavo.

Za polnoštevilno udeležbo in članstvo pri JUU poziva tov. Rostohar Drago. Predlaga, da se vsakdo, ki je zaradi opravičenega zaodrčka ne utegne na zborovanje, opraviči pri odboru vsaj z dopisnico. Za neopravičene izostankarje pa se naj vpeljejo denarne kazni.

Prvi del zborovanja je dokazal soglasno zanimanje članstva za stanovske probleme in je dokaz, da je aktivizacija vsem prepotrebna!

Nameravano predavanje tov. Ribičiča o »Našem rodu« je preloženo na kasnejše zaradi znane polemike okrog Mladinske matice.

Drugi del zborovanja je bil določen pedagoškim vprašanjem.

Prisrčno dobrodošlico smo izrekli predavatelju ban. šol. nadzorniku g. Milku Jegliču, veseleč se stika med predstavniki oblasti in članstvom JUU.

V izčrpnem referatu je obravnaval g. predavatelj metodiko računstva, zlasti uporabne

P. n. naročnike in čitatelje obveščamo, da dobavlja znana veletrgovina z manufakturnim blagom NOVAK v Ljubljani blago za vse vrste oblačil proti odplačilu v mes. obrokih. Cene strogo solidne. Zunanjim odjemalcem pošlje na željo tudi vzorce. Prosi le navesti pribl. vrsto blaga.

naloge. Računstvo je pogoj logičnega mišljenja in uporabne naloge so važne tudi iz vzgojnega in socialnega pogleda. G. referent nam je nato nanizal iz svoje prakse obilo smernic za šolsko delo.

Sledila je živahna, stvarna debata in aplavz g. predavatelju. Ugotovili smo: 1. Računice bo treba prikriti novodobnim metodam. 2. Za računstvo se naj odmeri več ur. 3. Banska uprava naj v večji meri podpira krajevne in sreske učiteljske knjižnice. V Ljubljani pa se naj osnuje centralna pedagoška knjižnica. Z željo, naj bodo gg. šol. nadzorniki — učiteljski svetovalci, smo zaključili posrečeno, uspešno zborovanje. **Jože Župančič, preds.** **Fran Trošt, tajnik.**

+ JUU SRESKO UČITELJ. DRUŠTVO LJUBLJANA - MESTO je zborovalo v četrtek, 31. marca t. l., dopoldne v telovadnici II. deške ljudske šole na Cozovski cesti z običajnim dnevnim redom in sledečimi predavanji: Materialni položaj učiteljstva in njegov vpliv na obče narodno gospodarstvo, Dolgan - Vranc »Podrobni učni načrt za obče ljudske šole« in učiteljski pokret v Ljubljani. Prvo poročilo je podala tov. Julija Čučkova, drugo tov. Jospina Miheličeva, tretje pa tov. Alojzij Hreščak. Poročila so bila sprejeta z zadovoljstvom in odobravanjem. Med podrobno razpravo so bili sprejeti naslednji predlogi:

1. Z ozirom na naraščajočo draginjo naj vodstvo JUU na merodajnem mestu zastavi ves svoj vpliv, da se vrnejo učiteljskim prajemki iz leta 1932.

2. V principu sprejemamo in odobravamo Dolgan - Vrančev učni načrt, ker daje duševno moč in pobudo za pravičen izbor zdravih, trajnih kulturnih in civilizatoričnih dobrin vsem onim, ki so doumeli kulturne potrebe širših narodnih plasti.

3. Z uveljavljanjem novega učnega načrta naj založništva oskrbe nove šolske čitanke, katerih vsebina se mora nanašati na skupne stvarne enote podrobnega učnega načrta in da ustrezajo zahtevam sodobnega pouka.

4. V odsek učiteljskega pokreta vstopijo: tov. Julija Čuček, tov. Zmago Bregant in tov. Miroslav Zor.

Sprejeto je bilo tudi situacijsko poročilo, ki ga je podal tov. predsednik; nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Vekoslav Mlekuž, preds. **Jos. Mihelič, taj.**

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Najlepše modele damskih plaščev in kostumov v novem lokalnu v

Selenburgovi ulici 1, najcenejše pa na Kongresnem trgu št. 5, nudi cenj. učiteljicam kakor doslej tudi na obročna odplačila.

DAMSKA KONFEKCIJA A. P A U L I N

Naročajte pri UPZ glasbeno edicijo

»Materinski dan«

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih tricikljev, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!